

RETOURADRES postbus 184 | 2501 CD Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Fracties SP, GroenLinks, D'66
t.a.v. De heer M. van Nispen, Mevrouw E.M. Westerveld, Mevrouw J.M.P. Van Der Laan
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

5 augustus 2021 | Reactie nota gehandicaptensport

Beste Michiel, Lisa en Jeanet,

Met veel belangstelling hebben wij jullie nota gehandicaptensport gelezen waarvan het doel is om sport en bewegen in 2030 vanzelfsprekend te maken voor mensen met een beperking. Jullie hebben diverse partijen gevraagd om een reactie te geven, waaronder de Nederlandse Sportraad (NLsportraad).

Hoewel we ons (nog) niet specifiek in de gehandicaptensport hebben verdiept, hebben we ons in het [advies](#) en [addendum](#) 'De opstelling op het speelveld' wel gebogen over kwetsbare groepen en de maatregelen die nodig zijn om hen aan het sporten en bewegen te helpen. In de [brief aan de informateur](#) hebben we hieraan toegevoegd dat het juist voor kwetsbare groepen niet effectief is om alsmaar beleid te blijven voeren dat uitgaat van individuele gedragsverandering. Van mensen met een handicap weten we dat zij vaak graag willen sporten, maar dat het voor hen om verschillende redenen onmogelijk is. De raad baseert zich dan onder andere op recent [onderzoek](#) van het Mulier Instituut. De NLsportraad adviseert met name om in de nota gehandicaptensport aan te sluiten bij het initiatief voor een sportwet.

NLsportraad ondersteunt de ambitie

De NLsportraad ondersteunt de ambitie om in 2030 sport en bewegen vanzelfsprekend te laten zijn voor mensen met een handicap, of uiteraard zoveel eerder als mogelijk is. De NLsportraad heeft als doel gesteld dat 75% van de bevolking in 2030 voldoende sport en beweegt en dat een toekomstbestendig sportbestel hiertoe moet zijn uitgerust. Juist voor kwetsbare groepen zoals mensen met een beperking zal een flinke inhaalslag nodig zijn om hen aan het sporten te helpen. Er zijn voldoende toegankelijke voorzieningen nodig, er is professionele begeleiding nodig en voldoende, op de doelgroep aangepast, sport- en beweegaanbod.

Sport en bewegen, bewegen en sport

De NLsportraad beveelt aan om steeds over sport én bewegen te spreken of misschien wel liever over bewegen én sport, omdat de drempel om te sporten voor een groot deel van deze doelgroep erg hoog is. Sport en bewegen zijn niet alleen leuk, maar ook noodzakelijk; en het gaat niet alleen om sportdeelname, maar ook om de beweegnorm - juist ook om deze doelgroep fit en weerbaar te maken. Daarnaast is er aandacht nodig voor de woonsituatie van mensen met een handicap en voor de wijken waar zij wonen. De drempel om te bewegen en sporten is voor iemand met een beperking al hoog, maar als iemand vervolgens ook een laag inkomen heeft of geen mogelijkheden om te sporten in de omgeving, wordt sporten nog minder vanzelfsprekend.

DATUM
5 augustus 2021

ONDERWERP
Reactie nota gehandicaptensport

KENMERK
3238705-1013682-NLSR

ADRES
Postbus 184
2501 CD Den Haag

TELEFOON
+31 70 340 72 73

E-MAIL
secretariaat@NLsportraad.nl

WEBSITE
www.nederlandse-sportraad.nl

De NLsportraad constateert dat het lastig is om grip te krijgen op de aantallen mensen die geholpen zijn met de actiepunten uit de nota gehandicaptensport. Dat maakt het lastig in te schatten welke opgave er ligt. Het RIVM hanteert een getal van 1,7 miljoen mensen met een beperking of chronische aandoening, en de sportbranche schat in dat er 42.000 mensen met een beperking bij sportverenigingen sporten. Daartussen zit een groot gat. Of alle 1,7 miljoen mensen met een beperking of chronische aandoening ook kunnen en willen sporten, is niet bekend. Overigens is het voor de sportbranche en voor overheden sowieso heel lastig om de doelgroep op het spoor te komen, omdat het hebben van een beperking nergens wordt geregistreerd.

Leg de verantwoordelijkheden van overheden vast in de sportwet

In ons advies en addendum 'De opstelling op het speelveld' geven we aan dat het hoog tijd is om de verantwoordelijkheden van overheden te expliciteren en vast te leggen in een sportwet. Wat de raad betreft gaat dat in ieder geval om het treffen van voldoende sport- en beweegvoorzieningen, het inrichten van de openbare ruimte (o.a. voor buitenspelen) en het slechten van financiële drempels voor kwetsbare groepen. Het laatste betreft in ieder geval inkomensmaatregelen voor mensen met een laag inkomen en tegemoetkoming voor mensen met een beperking (materialen en vervoer). Advies van de NLsportraad is om in de nota gehandicaptensport een referentie op te nemen aan de sportwet. Daarin kan worden vastgelegd dat het de verantwoordelijkheid (zorgplicht) is van de overheid om sport en bewegen te realiseren voor de bevolking in het algemeen en kwetsbare groepen in het bijzonder.

Voor sommige onderwerpen moet in de sportwet goed worden bezien welke overheidslaag het best verantwoordelijk kan worden gemaakt. Het sportaanbod voor mensen met een beperking kan onzes inziens vanwege de soms kleine aantallen beter op regionaal niveau worden georganiseerd. Ook voor het regelen van vervoer is de regio het beste schaalniveau. Omdat de regio zelf geen bestuur heeft, moet bestuurlijke verantwoordelijkheid worden georganiseerd. Dit kan door regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten te creëren, door een centrumgemeente verantwoordelijk te maken voor gehandicaptensport in de regio of door de provincie hierin een taak te geven voor verschillende regio's binnen de provinciegrenzen. Tussen 2015 en 2019 heeft regionale samenwerking plaatsgevonden met het project *Grenzeloos Actief*. Of de samenwerkingsverbanden zijn geborgd na afloop van het programma is echter de vraag.

Op dit moment is de realiteit dat sportvoorzieningen en financiële tegemoetkomingen niet op regionaal, maar op lokaal niveau worden gerealiseerd. Dit maakt de praktijk ongelijk en weerbarstig. Hoe dan ook is het zaak om mensen met een handicap niet tussen wal en schip te laten vallen. De beste oplossing hiervoor is de verantwoordelijkheden van overheden - inclusief eventuele samenwerking - in de sportwet te beleggen.

Tref de noodzakelijke investeringen, juist voor deze doelgroep

In het addendum bij 'De opstelling op het speelveld' en het onderliggende [rapport van de Rebel Group](#) (in samenwerking met het Mulier Instituut) heeft de NLsportraad de extra kosten voor materialen en vervoer becijferd in verband met de sportdeelname van mensen met een beperking.

Voor de realisatie van meer (kwantitatief goede) sportvoorzieningen, voor professionalisering van de sport en voor innovatie van sport- en beweegaanbod heeft de sportraad totaalbedragen opgenomen voor alle doelgroepen samen. Deze investeringen zijn in de ogen van de NLsportraad juist nodig om sport- en beweegaanbod te creëren voor groepen waar de beweegingsarmoede het grootst is, waaronder mensen met een handicap.

Naast sportwet ook appèl op andere wetgeving nodig

Met een sportwet alleen zijn we er nog niet. In het geval van gehandicaptensport is er samenwerking nodig van sport met welzijn (Wmo), de verzekerde zorg, de langdurige zorg en voor kinderen ook met het (speciaal) onderwijs. In geen van de gevallen moet de doelgroep de dupe worden van de schurende systemen en van het kastje naar de muur worden gestuurd. Als het uitgangspunt is dat mensen met een handicap gebruik kunnen maken van sportvoorzieningen in de vrije tijd, dan lijkt de Wet maatschappelijke ondersteuning het juiste loket om hierin een tegemoetkoming te ontvangen – mits gemeenten hierover binnen de regio samenwerken.

Bewegingsarmoede bij de doelgroep komt echter ook op grote schaal voor in ziekenhuizen, revalidatiecentra, zorginstellingen, op het werken in het onderwijs. Voor mensen die de instelling niet kunnen verlaten, is het buitengewoon belangrijk dat zij ook dáár in staat worden gesteld te sporten en te bewegen.

Organisatie en financiering van gehandicaptensport op landelijk niveau in orde?

De NLsportraad heeft zich (nog) niet gebogen over de wijze waarop de huidige gehandicaptensport is georganiseerd en gefinancierd in Nederland, en of dit toekomstbestendig is. De raad kan daardoor op dit moment geen oordeel geven over het functioneren van (onder andere) Uniek Sporten, Gehandicaptensport Nederland, Fonds Gehandicaptensport, NOC*NSF, sportbonden, commerciële sportaanbieders en overheden. Het Mulier Instituut heeft veel onderzoek gedaan naar de participatie en integratie van mensen met een beperking in de sport en de NLsportraad raadt de Tweede Kamer aan het instituut bij de totstandkoming van de nota gehandicaptensport te betrekken.

Er is jarenlang beleid gevoerd om gehandicaptensport 'inclusief' te maken in de georganiseerde sport. Ook buurtsportcoaches hebben in de wijkgerichte aanpak in toenemende mate oog voor mensen met een beperking. Soms kan inclusie ook te ver doorschieten en is er juist behoefte aan expliciete aandacht voor het onderwerp. De raad kan zich vinden in het beslispunt in uw nota om structureel aandacht te geven aan sport voor mensen met een handicap en dit op de politieke agenda te zetten.

Wel wijst de raad erop dat er niet eerder campagne voor de doelgroep moet worden gevoerd dan dat er voldoende aanbod is, om teleurstelling te voorkomen. En of er voldoende aanbod is, hangt in grote mate af van de snelheid waarmee de sport- en bewegingsbranche passend aanbod creëert en verder professionaliseert, en het tempo waarmee de overheid verantwoordelijkheid neemt en financiering beschikbaar stelt voor meer voorzieningen en toegankelijkheidsmaatregelen. Hiervoor zijn forse investeringen nodig zoals opgenomen in het addendum bij het advies 'De opstelling op het speelveld'. Voorstellen uit uw nota zoals 'Sportmaatjes' en een app om thuis te sporten zijn een mooie opmaat, maar daarnaast acht de raad voor deze kwetsbare groepen ook professionele begeleiding noodzakelijk.

Topsport onder de loep

Onlangs heeft de minister voor Medische Zorg en Sport de NLsportraad verzocht om zich te buigen over de [doorontwikkeling van de Paralympische sport](#) binnen Nederland en de rol die Nederland kan spelen in de internationale doorontwikkeling. Zowel de prestaties van paralympische sporters en de benodigde ondersteuning als de vergroting van de maatschappelijke waarde van para-topsportevenementen voor de Nederlandse samenleving krijgen daarbij aandacht. De aandachtspunten genoemd in paragraaf 9 van de nota zijn thema's die ook in het advies van de NLsportraad meegenomen zullen worden.

Daarnaast neemt de NLsportraad in vervolg op het advies 'De opstelling op het speelveld' de organisatie en financiering van de topsport onder de loep, inclusief de paralympische topsport. Daarbij hoort ook een stakeholdersanalyse van de nationale en internationale betrokken partijen.

Wij zijn heel benieuwd welke overige reacties jullie op de nota gehandicaptensport hebben ontvangen en welke vervolgstappen worden genomen. Mochten we jullie daarbij nog van dienst kunnen zijn, dan horen we het graag.

Met hartelijke groet,
namens de Nederlandse Sportraad,

Michael van Praag
Voorzitter

Mariëtte van der Voet
Algemeen secretaris